

απόψεις

Η νέα και η νεότερη ρύθμιση αποπληρωμής βεβαιωμένων οφειλών προς το Δημόσιο¹

Με τον μόλις δημοσιευθέντα στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 32Α'/21.3.2015) Ν.4321/2015 νομοθετήθηκε η πολυαναμενόμενη δυνατότητα τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων χρεών στο Ελληνικό Δημόσιο και σε ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Η ως άνω ρύθμιση αφορά την αποπληρωμή σε δόσεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών, με παροχή ως κινήτρου τη διαγραφή ποσοστού των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής. Στην δεύτερη αυτή επιλογή, το ποσοστό διαγραφής των προσαυξήσεων αυξομειώνεται αντιστρόφως ανάλογα του αριθμού των δόσεων. Επίσης, με τον ως άνω Νόμο προβλέπεται και η διαγραφή του κατ' αποκοπή επιβληθέντος προστίμου εκπρόθεσμης καταβολής Ν.4174/2015 (10%, 20%, 30%).

Πριν καν στεγνώσει το μελάνι της ως άνω ρύθμισης, η Κυβέρνηση με την από 27.3.2015 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, προέβη σε τροποποίησή της, με την παροχή ενός ακόμη μεγαλύτερου κινήτρου για την υπαγωγή σε αυτή. Ιδίως, με την ως άνω Π.Ν.Π. (ΦΕΚ 35Α'/27.3.2015), ορίσθηκε ότι εκτός από τη διαγραφή ή/και τον περιορισμό ανά περίπτωση προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, η υπαγωγή στην ως άνω ρύθμιση συνεπιφέρει και αντίστοιχη ολόκληρη ή/και κατά ποσοστό διαγραφή πρόσθετων φόρων Ν.2523/1997 ή/και Ν.4174/2013. Κατά την κλασσική θεωρία περί καταλογισμού πρόσθετου φόρου σε περιπτώσεις ανακριβούς, εκπρόθεσμης ή/και μη υποβληθείσας φορολογικής δήλωσης, ο πρόσθετος φόρος δεν συνιστά κύρωση, αλλά αντικατοπτρίζει το κόστος του χρήματος των ποσών φόρων που αντίθετα στον Νόμο δεν καρπώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο, αλλά απόλαυσε χωρίς νόμιμη αιτία ο φορολογούμενος.

Πέραν της προβληματικής, αν, από το Σύνταγμα, η παροχή του ως άνω πρόσθετου κινήτρου δύναται να συνιστά αντικείμενο ρύθμισης πράξης νομοθετικού περιεχομένου, καθώς και της προβληματικής για την ισχύ της ρύθμισης έως την κύρωσή της με διάταξη τυπικού νόμου, θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι είναι κατανοητή η βιάση και η ανάγκη του Νομοθέτη να παράσχει επιπλέον κίνητρο για την ενεργοποίηση της ρύθμισης αποπληρωμής βεβαιωμένων χρεών προς το Δημόσιο. Τα ταμειακά διαθέσιμα του Δημοσίου έχουν κατ' ουσία εξαντληθεί. Το κράτος προβαίνει σε καταβολές μόνο των άμεσων και ανελαστικών δαπανών (εσωτερικές, όπως μισθούς και

¹ Βλ. Δ.Φ.Ν. 2015, τεύχ. 1554, σελ. 81.

συντάξεις και εξωτερικές, ιδίως αποπληρωμές προς τους δανειστές μας), χρησιμοποιώντας τα τελευταία ταμειακά διαθέσιμα του ευρύτερου δημοσίου τομέα και των Ν.Π.Δ.Δ.

Δεν πρέπει, όμως, να μας διαφεύγει ότι η μόλις νομοθετηθείσα ρύθμιση δύναται να προσκρούσει στο ατομικό δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης (άρθρο 4 παρ. 1 Σ.). Ιδίως, δύναται να δημιουργήσει αδικαιολόγητα δυσμενή μεταχείριση για τους συνεπείς φορολογούμενους έναντι όλων όσοι θα προστρέξουν να χρησιμοποιήσουν τα παρεχόμενα ως άνω κίνητρα, οι οποίοι (συνεπείς) τελώντας ή όχι σε εκκρεμοδικία, έχουν ήδη καταβάλει νομότυπα τον βεβαιωμένο σε βάρος τους κύριο φόρο πλέον της προσαύξησης λόγω ανακρίβειας, μη δήλωσης ή/και εκπρόθεσμης δήλωσης. Με την ως άνω ρύθμιση, αυτόματα αυτοί μεταπίπτουν σε δυσμενέστερη κατηγορία έναντι εκείνων που θα καταβάλουν σήμερα, χωρίς ή/και με περιορισμένο τον πρόσθετο φόρο. Και μάλιστα, ενώ οι συνεπείς, σε αντίθεση με τους ασυνεπείς, έχουν εμπρόθεσμα και με νόμιμο τρόπο συμμορφωθεί με την υποχρέωσή τους να καταβάλουν προς το Δημόσιο βεβαιωμένα σε βάρος τους ποσά.

Περαιτέρω η ως άνω ρύθμιση δημιουργεί ζητήματα ευχερούς εφαρμογής της. Και τούτο διότι, η διαγραφή των πρόσθετων φόρων δεν συνδέεται με την παύση εκκρεμοδικίας, ούτε και ρητά ορίζεται στις οικείες διατάξεις ότι σε περίπτωση μεταγενέστερης έκδοσης δικαστικής απόφασης, αυτή θα περιορισθεί στο κεφάλαιο του κύριου φόρου, ενώ δεν θα έχει εξουσία επιδίκασης πρόσθετων φόρων, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος τυχόν έχει υπαχθεί στην ως άνω ρύθμιση. Ακόμη, αναρωτιόμαστε, έχει το ηλεκτρονικό σύστημα της φορολογικής αρχής τη δυνατότητα αυτομάτως να διαχωρίζει το ποσό του κύριου και πρόσθετου φόρου που αναλογεί στα ταμειακά βεβαιωμένα ποσά (ιδίως, τα παλαιότερα, όταν η μηχανογράφηση των ΔΟΥ δεν είχε προχωρήσει); Αναρωτιόμαστε, επίσης, αν έχει το ηλεκτρονικό σύστημα τη δυνατότητα να προβαίνει σε αναγωγές κύριου και πρόσθετου φόρου ήδη καταβληθέντων ποσών (π.χ. προβεβαίωση) και να διαμορφώνει το υπολειπόμενο κεφάλαιο αντίστοιχα.

Τα ανωτέρω ίσως διευκρινισθούν με την αναμενόμενη εγκύκλιο του υπουργείου Οικονομικών. Αυτό, όμως, που διαφαίνεται ως αναγκαιότητα, ώστε η ως άνω ρύθμιση να εξυπηρετήσει τον στόχο της άμεσης συλλογής δημοσίων εσόδων και ταυτόχρονα σε απώτερο χρόνο να μην κλονίσει περαιτέρω την ήδη τρωθείσα φορολογική συνείδηση των συνεπών φορολογούμενων είναι η ρύθμιση αυτή να διευρυνθεί ως προς την εφαρμογή της τόσο κατά χρόνο, όσο και κατά ύλη και να συμπεριλάβει περισσότερες περιπτώσεις. Και να συμπεριλάβει περισσότερες περιπτώσεις, ώστε να παύσει αυτή να εμφανίζεται ως μια αποσπασματική ρύθμιση, στην οποία με απολύτως ευκαιριακά και συγκυριακά κριτήρια διευκόλυνσης της ταμειακής ρευστότητας του κράτους, είχαν την τύχη μόνο κάποιοι να ενταχθούν.

Επιπρόσθετα, διαφαίνεται ως αναγκαίος ο συνδυασμός της ως άνω συνολικής ρύθμισης που προσφέρεται ως κίνητρο στους ασυνεπείς φορολογούμενους, με κάποια παράλληλη παροχή φορολογικού κινήτρου ή/και έκπτωσης στους συνεπείς φορολογούμενους. Άλλως, μεσοπρόθεσμα, η προσπάθεια περιορισμού της φοροδιαφυγής με την καλλιέργεια φορολογικής συνείδησης θα υποστεί και νέο βαρύτερο πλήγμα, που ίσως θα δημιουργήσει μεγαλύτερο πρόβλημα στα ταμειακά διαθέσιμα του κράτους, από αυτό που καλείται εκτάκτως να επιλύσει η παρούσα ρύθμιση.

Ασπασία Μάλλιου